

Riktlinjer för förskrivning av hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning

Översyn av riktlinjerna för förskrivning av hjälpmedel görs årligen med den gemensamma värdegrunden och hjälpmedelspolicyn som underlag för eventuella förslag till förändringar.

Förslagen till förändringar av de riktlinjer som är gemensamma för kommunerna och landstinget tas fram av representanter från kommunerna och landstinget i samråd med Länshjälpmedelsgruppen.

Förslag till förändringar av riktlinjer som riktar sig till enbart landstingsförskrivare ingår i hjälpmedelskonsulentverksamhetens uppdrag.

Enligt Landstingets rutiner sker samverkan med handikapp- och pensionärsorganisationerna. De synpunkter som organisationerna lämnar gällande landstingets riktlinjer ska tydligt framgå i den fortsatta beredningen.

Handikapp- och pensionärsorganisationernas synpunkter:

SRF har lämnat synpunkter gällande 18 06 06 Läs- och arbetsbelysningar samt 22 36 12 Alternativa inmatningsenheter (skanner), se sidan 21 och sidan 45.

Förslag 2014

Understruket = ny text

~~Genomstruket = tas bort~~

04 06 06 Stödstrumpor och kompressionsstrumpor för armar och ben och andra delar av kroppen

Tubliknande elastiska bandage för att reducera eller förhindra svullnad orsakad av cirkulationsstörningar.

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Förskrivningsrätten avser förskrivning av kompressionsstrumpor till patienter med ödem, oberoende av diagnos.

Landstinget: Förskrivning av kompressionsstrumpor vid b4352 nedsatt lymfkärlets och/eller b4353 lymfkörtelsfunktion* d v s lymfödem och förskrivning av måttbeställda kompressionsstrumpor vid övriga ödem:

Leg. hälso- och sjukvårdspersonal (inom sjukhusvård) med lymfterapeututbildning.

Landstinget och kommunerna: Förskrivning av kompressionsstrumpa klass II i standardstorlekar för övriga ödem:

Leg. hälso- och sjukvårdspersonal med erforderlig utbildning inom området.

Kriterier för förskrivning

Förskrivning av kompressionsstrumpor ska ske enligt riktlinjer för ödembehandling.

Kompressionsstrumpor kan endast förskrivas som hjälpmedel vid varaktigt behov av kompressionsbehandling. Kompressionsstrumpor som del i behandling och kompressionsbehandling vid tillfälligt behov (t.ex. sårbehandling) ingår inte i dessa riktlinjer.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Vårdecentral Hälso-central i första hand

Eget ansvar

Stödstrumpor/kompressionsklass I är eget ansvar.

Motivering: Ingen ändring. Förtydligande av förskrivansvaret.

04 06 12 Kompressionsutrustningar

Utrustning med luftfyllda dräkter och/eller strumpor som kan omge en påverkad del av kroppen. Utrustningen består även av kompressorer, som producerar kompressionsvågor för att stödja cirkulationen och/eller förhindra svullnad orsakad av cirkulationsproblem.

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Landstinget: Leg. hälso- och sjukvårdspersonal (inom sjukhusvård) med lymfterapeututbildning

Kriterier för förskrivning

Förskrivning av kompressionsutrustning ska ske enligt riktlinjer för ödembehandling.

Kompressionsutrustning för sårvård ingår inte i dessa riktlinjer. Riktlinjerna omfattar förskrivning av personliga hjälpmedel vid varaktigt behov. Hjälpmedelsprodukter som del i en avgränsad behandlingsperiod ingår inte i dessa riktlinjer.

Motivering: Ingen ändring. Förtydligande av förskrivarens svar.

04 27 15 Ljudstimulerare

Hjälpmedel för att maskera ljud som produceras inne i örat. Här ingår t.ex. tinnitusmaskerare. Här ingår inte tillsatser till hörapparater eller hörapparater med inbyggd tinnitusmaskering.

Hörapparat med inbyggd tinnitusmaskering, se 22 06

Egenavgift

Egenavgift ljudstimulerare (tinnitusmaskerare) förskrivs som hjälpmedel med en egenavgift på 500 kr/st från och med 1 januari 2011. Ingen egenavgift tas ut av barn och ungdomar under 18 år.

Förskrivningsrätt

Förskrivningsrätten avser tinnitusmaskerare

Audionom

Kriterier för förskrivning

Tinnitusmaskerare kan förskrivas när en patient är i behov av stöd för b2400 öronsus eller tinnitus*. Tinnitusmaskerare kan förskrivas till patienter med tinnitus grad 3.

Ingen ändring. Förtydligande med ICF kod.

04 30 06 Hjälpmedel för kylbehandling

Hjälpmedel för att kyla ner kroppen eller en del av kroppen för terapeutiska ändamål.

Egenavgift

Ingen egenavgift

Särskild förskrivning

Ja

Förskrivningsrätt

Förskrivningsrätten avser kylväst med inbyggda kylelement som hjälpmedel för att kyla ner kroppen eller en del av kroppen för terapeutiska ändamål.

Leg. sjukgymnast på rehabiliteringsmedicinsk klinik eller i neurologiskt poliklinisk verksamhet med länsansvar.

Kriterier för förskrivning

Kylväst kan förskrivas till patient med svårt problem* att bibehålla kroppstemperatur* ex. värmeintolerans vid MS eller andra neurologiska sjukdomstillstånd där enklare metoder prövats men inte gett tillräcklig effekt. Vid behov att kombinera kylväst med kylhatt/keps kan även dessa förskrivas.

Förskrivning kan ske efter genomförd utprovning och utvärdering av användningsgrad och uppnådda effekter. Utvärdering görs av sjukgymnast med förskrivningsrätt av kylväst.

Eget ansvar

Vid behov av enbart kylhatt/keps är detta ett eget ansvar

Förslaget är att ta bort Särskild förskrivning.

Motivering: Förskrivningsrätten är begränsad till ett fåtal sjukgymnaster inom ett verksamhetsområde. De har välfungerande rutiner för bedömning, utprovning och uppföljning. Det finns inte skäl till att ha kvar rutinen "Särskild förskrivning".

04 48 08 Ståbarrar och ståstöd

Stationär utrustning som ger stöd till en person som lär sig att stå.

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Förskrivningsrätten avser ståstöd för träning ~~och/eller för d4104~~ att stå* och/eller d4154 att bibehålla stående ställning*.

Sjukgymnast

Kriterier för förskrivning

Ordinärt boende: Behovet att stå ska vara regelbundet, minst en gång om dagen.

Särskilt boende: Enligt lokal tillämpning/rutin i respektive kommun.

Gränsdragning kommun - landsting avtal 2013: Hembesök krävs

Motivering: Ingen ändring. Förtydligande av förskrivningsrätten.
--

04 48 21 Tippbrädor

Ståplattformar med ryggstöd. Tippbrädan kan successivt vinklas från en liggande horisontell position till en stående vertikal i avsikt att träna en person att vänja sig vid att vara stående.

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Sjukgymnast

Kriterier för förskrivning

I första hand ska ståstöd förskrivas.

~~Tippbräda kan förskrivas till patient som är i behov av maximalt stöd för d4154 att bibehålla stående ställning*.~~

Förskrivningsrätten avser tippbräda för träning till patient som är i behov av maximalt stöd för d4154 att bibehålla stående ställning* och/eller där riskanalys visar att användning av ståstöd inte är lämpligt.

Ordinärt boende: Behovet att stå ska vara regelbundet, minst en gång om dagen.

Särskilt boende: Enligt lokal tillämpning/rutin i respektive kommun.

Gränsdragning kommun - landsting avtal 2013: Hembesök krävs

Motivering: Ingen ändring. Förtydligande av kriterier ur patientsäkerhetsperspektiv.

04 48 27 Hjälpmedel för placering (lagring) av kroppen under behandling

Utrustning för att lagra eller positionera en person för att underlätta behandling och träning. Här ingår ex. positioneringskuddar.

Sittdynor och underlägg avsedda för trycksårsprevention se 04 33 03

Dynor och underlägg se 18 09 42

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Förskrivningsrätten avser positioneringskuddar för sittande, stående och/eller liggande.

Arbetsterapeut, Sjukgymnast

Kriterier för förskrivning

Kan förskrivas till patient med stor eller total* funktionsnedsättning, d.v.s. aktivitetsbegränsning som innebär avsaknad av förmåga ~~att~~ d410 att ändra grundläggande kroppsställning och/ eller d415 att bibehålla en kroppsställning* i sittande, stående eller liggande.

Positioneringskuddar kan endast förskrivas då vanliga kuddar inte fungerar på grund av patientens funktionsnedsättning.

Barn

Barn som inte har möjlighet till annat sittande än sin specialanpassade rullstol ska kunna erbjudas möjlighet till ett alternativt sittande, vilosittande. Här kan ett flertal positioneringskuddar behövas som stöttar upp barnet. Förskrivning kan endast ske till hemmet. Kontakt ska tas med barnhjälpmedelskonsulent.

Gränsdragning kommun - landsting avtal 2013: Hembesök krävs

Eget ansvar

Vanliga kuddar är eget ansvar.

Motivering: Ingen ändring. Förtydligande med ICF kod.

12 06 06 Rollatorer

Egenavgift

Landstinget: Rollator förskrivs som hjälpmedel med en egenavgift på 300 kr/st från och med 1 januari 2005. Barn och ungdomar under 18 år eller patienter inom palliativ vård ska inte betala någon egenavgift. ~~Egenavgiften tas ut i öppenvård inom 1 månad efter förskrivning (när överföring sker till vårdecentral).~~

~~Ingen egenavgift tas ut om rollatorn återlämnas inom en månad. Vid planerad korttids användning uttas ingen egenavgift om rollatorn återlämnas inom fyra månader.~~

Långtidsanvändning – Egenavgiften tas ut i öppenvård inom 1 månad.
Korttidsanvändning max 4 månader – Ingen egenavgift.

~~Egenavgift tas ut vid nyförskrivning av rollator och vid byte av modell på grund av ändrat behov (förändring av funktionsnedsättningen och/eller omgivning).~~

~~Egenavgift tas inte ut vid byte på grund av behov av reparation av t.ex. bromsar, hjul på tidigare utprovad rollator.~~

Egenavgift tas ut:

- vid nyförskrivning av rollator och,
- vid byte av modell på grund av ändrat behov (förändring av funktionsnedsättningen och/eller omgivning).
- om korttidsanvändning övergår till långtidsanvändning

Egenavgift tas inte ut vid:

- byte på grund av behov av reparation av t.ex. bromsar, hjul på tidigare utprovad rollator.

Kommunerna: Se respektive kommuns regelverk för avgifter

Förskrivningsrätt

Arbetsterapeut, Sjukgymnast

Kriterier för förskrivning

Rollator kan förskrivas när en patient är i behov av stöd för d450 att gå* när enklare gånghjälpmedel inte uppfyller behovet.

Rollator för planerad kottidsanvändning (max 4 månader) kan förskrivas till exempel efter operation.

En (1st) rollator kan förskrivas. Endast i undantagsfall kan två rollatorer förskrivas.

~~Undantag: om rollator ska nyttjas på olika våningsplan och patienten inte kan förflytta rollatorn mellan våningsplanen eller om patienten inte kan ta sig i och ur bostaden på grund av att tillgång till hiss eller ramp saknas.~~

Undantag:

- om rollator ska nyttjas på olika våningsplan och patienten inte kan förflytta rollatorn mellan våningsplanen eller,
- om patienten inte kan ta sig i och ur bostaden på grund av att tillgång till hiss eller ramp saknas.

Dubbla rollatorer kan inte förskrivas för att snö och smuts dras in i bostaden.

Leverantörens bricka och/eller korg kan förskrivas.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013:

~~Rollator för inomhusanvändning – Hembesök rekommenderas~~

~~Rollator för utomhusanvändning – Vårdcentralen i första hand~~

Rollator som i huvudsak ska användas i bostaden – Hembesök rekommenderas.

Rollator som enbart ska användas utomhus – Hälsocentralen i första hand.

OBS! Enligt ovanstående riktlinjer kan endast en rollator förskrivas av vårdgivarna i länet. Riktlinjerna är gemensamma för kommunerna och landstinget. Se Policy- och samverkansdokument för tolkning av gränsdragning.

Eget ansvar

Önskar personen mer än en rollator utan att kriterierna för detta är uppfyllda ska personen hänvisas till öppna marknaden.

Motivering: Ingen ändring. Förslaget innehåller endast förtydliganden och strukturering av text.

Varför egenavgiften inte ska tas ut direkt är för att patienten ska återlämna rollatorn om inte behov finns av den. Det ska också vara möjligt för förskrivaren att byta modell innan egenavgiften tas ut. Många rollatorer förskrivs från sjukhuset och de har inte möjlighet att se miljön som den ska användas i.

Egenavgiften ska alltid tas ut i öppen vård. Rollator förskrivna från sjukhuset överrapporteras till kommun eller hälsocentral. I överrapportering bör det framgå om rollatorn är utlånad på korttidslån och ska återlämnas. Kriteriet för att förskriva för korttidsanvändning är i dag skrivet under Förskrivningsprocessen och Val av produkt.

12 06 12 Gåbord

Hjälpmedel med hjul och/eller doppskor och en stödyta eller underarmstöd. RA-rollatorer ingår under denna Iso-kod.

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Sjukgymnast

Kriterier för förskrivning

Gåbord kan förskrivas när en patient är i behov av stöd för d4104 att stå och d450 att gå* när enklare gånghjälpmedel inte uppfyller behovet.

~~Vid förskrivning av gåbord ska förskrivaren bedöma att patienten aktivt medverkar vid uppresningen och klarar att ta större delen av belastningen på benen.~~

~~Vid förskrivning av gåbord med uppresningstillsats till barn kontaktas barnhjälpmedelskonsulent.~~

Vid behov av gåbord med uppresningstillsats rekommenderas kontakt med hjälpmedelskonsulent.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Hembesök krävs.

Motivering: Ingen ändring. Tillägg med ICF kod. Det finns alternativa produkter för uppresning, därför bör hjälpmedelskonsulent kontaktas även för vuxna personer.

12 18 15 Parcyklar och tandemcyklar

Egenavgift

Parcykel/tandemcykel kan förskrivas till barn/ungdom t.o.m. 17 år, då uttas en egenavgift på 3 000 kr. Patienten kan låna cykel från landstinget t.o.m. 17 års ålder, därefter kan cykeln köpas till restvärdet eller återlämnas. Personen äger då cykeln och ansvarar själv för all service och reparationer.

Särskild förskrivning

Ja

Förskrivningsrätt

Förskrivningsrätten avser cyklar till barn/ungdomar t.o.m. 17 år.

Arbetsterapeut och Sjukgymnast inom barnhabilitering

Synpedagog har förskrivningsrätt av tandemcykel till patient med ned-satt b210 synfunktion* och/eller b1561 visuell perception*.

Kriterier för förskrivning

Har brukaren trehjulig cykel som personligt hjälpmedel, kan inte tandem eller parcykel förskrivas (eller omvänt). Dubbelförskrivning medges inte.

Cykel kan inte förskrivas säsongvis om avsikten är att låna cykeln igen nästa säsong.

Eget ansvar

Vinterförvaring av cykel är eget ansvar.

Motivering: Ingen ändring. Tillägg med att det gäller tandemcykel för synpedagog och tillägg med ICF kod.

12 23 03 Eldrivna rullstolar med manuell styrning

Egenavgift

Ingen egenavgift

Särskild förskrivning

Landstinget: Ja, både vid ny förskrivning och vid byte

Kommunerna: Ja, vid ny förskrivning. Rekommenderas vid byte.

Förskrivningsrätt

Arbetsterapeut i samråd med läkare.

Kriterier för förskrivning

Eldriven rullstol kan förskrivas vid stor* eller total* nedsatt d450 förmåga att gå* och behov finns av d465 att förflytta sig med hjälp av utrustning* för d460 att röra sig omkring på olika platser* när andra förflyttningssätt enligt nedanstående kriterier inte är tillräckliga för förflyttning i den dagliga livsföringen.

Kriterier:

- behovet av förflyttning ska inte kunna tillgodoses av andra förflyttningshjälpmedel såsom manuell rullstol, rollator, käppar o dyl.
- behovet att förflytta sig med elrullstol ska vara frekvent (flera gånger i veckan) och regelbundet
- patienten ska själv kunna framföra rullstolen utan fara för sig själv eller annan
- elrullstol för inomhusanvändning kan förskrivas när andra förflyttningshjälpmedel inte tillgodoser behovet
- vid förskrivning av elrullstol för utomhusanvändning ska andra förflyttningssätt i den dagliga livsföringen, t.ex. cykel, buss, bil eller färdtjänst tas i beaktande
- förvaringsutrymme för elrullstolen ska vara lättillgängligt utrymme ska ha eluttag, vara torrt samt ha sådan temperatur att det aldrig blir minusgrader
- den enklaste modellen av elrullstol som tillgodoser förflyttningsbehovet och sittkomfort förskrivas i första hand

Byte av elrullstol kan ske då elrullstolen blivit utsliten, brukaren vuxit ur den eller då behoven förändrats.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Hembesök krävs.

Eget ansvar

~~Eldriven rullstol som enbart ska användas för rekreation eller i fritidsaktiviteter, till idrottsutövning eller på arbetsplatsen är eget ansvar.~~

Eldriven rullstol som enbart ska användas för rekreation eller i fritidsaktiviteter, till idrottsutövning är eget ansvar.

Övrigt

Hjälpmedel på arbetsplatsen regleras av annat regelverk.

Motivering:

Kommunerna anser att särskild förskrivning ska ändras till rekommendation när det gäller byte av elrullstol.

Förtydligande - hjälpmedel på arbetsplatsen är inte vårdgivarens ansvar.

12 23 06 Eldrivna rullstolar med motoriserad styrning

Egenavgift

Ingen egenavgift

Särskild förskrivning

Landstinget: Ja, både vid ny förskrivning och vid byte

Kommunerna: Ja, vid ny förskrivning. Rekommenderas vid byte.

Förskrivningsrätt

Arbetsterapeut i samråd med läkare.

Kriterier för förskrivning

Eldriven rullstol kan förskrivas vid stor* eller total* nedsatt d450 förmåga att gå* och behov finns av d465 att förflytta sig med hjälp av utrustning* för d460 att röra sig omkring på olika platser* när andra förflyttningssätt enligt nedanstående kriterier inte är tillräckliga för förflyttning i den dagliga livsföringen.

Kriterier:

- behovet av förflyttning ska inte kunna tillgodoses av andra förflyttningshjälpmedel såsom manuell rullstol, rollator, käppar o dyl.

- behovet att förflytta sig med elrullstol ska vara frekvent (flera gånger i veckan) och regelbundet
- patienten ska själv kunna framföra rullstolen utan fara för sig själv eller annan
- elrullstol för inomhusanvändning kan förskrivas när andra förflyttningshjälpmedel inte tillgodoser behovet
- vid förskrivning av elrullstol för utomhusanvändning ska andra förflyttningsmöjligheter i den dagliga livsföringen, t.ex. cykel, buss, bil eller färdtjänst tas i beaktande
- förvaringsutrymme för elrullstolen ska vara lättillgängligt utrymme ska ha eluttag, vara torrt samt ha sådan temperatur att det aldrig blir minusgrader
- den enklaste modellen av elrullstol som tillgodoser förflyttningsbehovet och sittkomfort förskrivas i första hand

Byte av elrullstol kan ske då elrullstolen blivit utsliten, brukaren vuxit ur den eller då behoven förändrats.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Hembesök krävs.

Eget ansvar

~~Eldriven rullstol som enbart ska användas för rekreation eller i fritidsaktiviteter, till idrottsutövning eller på arbetsplatsen är eget ansvar.~~

Eldriven rullstol som enbart ska användas för rekreation eller i fritidsaktiviteter, till idrottsutövning är eget ansvar.

Övrigt

Hjälpmedel på arbetsplatsen regleras av annat regelverk.

Motivering:

Kommunerna anser att särskild förskrivning ska ändras till rekommendation när det gäller byte av elrullstol.

Förtydligande - hjälpmedel på arbetsplatsen är inte vårdgivarens ansvar.

12 23 12 Eldrivna vårdarmanövrerade rullstolar

Egenavgift

Ingen egenavgift

Särskild förskrivning

Ordinärt boende: Landstinget: Ja, både vid ny förskrivning och byte

Kommunerna: Ja, vid ny förskrivning. Rekommenderas vid byte.

Särskilt boende: Enligt lokal tillämpning

Förskrivningsrätt

Arbetsterapeut

Kriterier för förskrivning

Eldriven vårdarmanövrerad rullstol kan förskrivas vid stor* eller total* nedsatt d450 förmåga att gå* och behov finns av d465 att förflytta sig med hjälp av utrustning* för d460 att röra sig omkring på olika platser* när andra förflyttningssätt enligt nedanstående kriterier inte är tillräckliga för förflyttning i den dagliga livsföringen.

Kriterier:

- Behovet att förflytta sig med eldriven vårdarmanövrerad rullstol tillsammans med närstående/personal ska vara för att upprätthålla dagliga aktiviteter.
- När manuellt tvåhjulsdriven eller vårdarmanövrerad rullstol inte kan användas utomhus
- När enklare förflyttningshjälpmedel inte fungerar och när patienten inte självständigt kan framföra elrullstol på ett säkert sätt.
- Behovet att förflytta sig med elrullstol ska vara frekvent (flera gånger i veckan) och regelbundet
- Eldriven vårdarmanövrerad rullstol kan inte förskrivas för vardagliga aktiviteter som sker någon eller några gånger/vecka. Undantag är om sammanboende inte kan lämna patienten ensam för att uträtta vardagliga aktiviteter.
- När inte närstående/personal kan skjutsa patienten i en manuell rullstol på grund av patientens vikt eller funktionshinder hos närstående/personal.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Hembesök krävs.

Motivering: Av patientsäkerhetsskäl och ekonomiska skäl bör det inte vara skillnad på förskrivning av personligt utprovade hjälpmedel i ordinärt och särskilda boendeformer.

Kommunerna anser att särskild förskrivning ska ändras till rekommendation när det gäller byte av elrullstol.

Urustning med vårdarmanövrerade elrullstolar som används av flera brukare ingår inte i riktlinjer för förskrivning av hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning.

12 24 09 Drivaggregat

Hjälpmedel som monteras på en manuellt driven rullstol för att ge kraft för att kunna köra rullstolen

Egenavgift

Ingen egenavgift

Särskild förskrivning

Ordinärt boende: Ja både vid ny förskrivning och byte

~~**Särskilt boende:** Enligt lokal tillämpning~~

Förskrivningsrätt

Arbetsterapeut

Kriterier för förskrivning

Drivaggregat för vårdarmanövrering se 12 23 12

Drivaggregat kan monteras på rullstol för att underlätta förflyttning av annan person. Drivaggregat kan förskrivas som alternativ till elrullstol med vårdarstyrning.

Drivaggregat för självständig förflyttning se 12 23 03 och 12 23 06

Drivaggregat som består av drivhjul (eldriven enhet som aktiveras med drivringarna) kan förskrivas till manuell rullstol för att underlätta för patienten att själv manövrera rullstolen. Drivhjul kan förskrivas som ett alternativ till eldriven rullstol.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Hembesök krävs.

Motivering: Av patientsäkerhetsskäl och ekonomiska skäl bör det inte vara skillnad på förskrivning av personligt utprovade hjälpmedel i ordinärt och särskilda boendeformer.

Utrustning med drivaggregat till transportrullstol som används av flera brukare ingår inte i riktlinjer för förskrivning av hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning.

12 27 07 Liggvagnar och paraplyvagnar

Egenavgift

Ingen egenavgift

Särskild förskrivning

Ja, för terränggående sulkyvagn.

Förskrivningsrätt

Arbetsterapeut och Sjukgymnast

Kriterier för förskrivning

Förskrivning av sulkyvagn ska underlätta förflyttning i vardagsaktiviteter i hemmet och närmiljön. Sulkyvagn kan förskrivas till barn när standardbarnvagn inte täcker barnets behov av sittställning/ komfort eller när barnet uppnått en ålder då barnet normalt sett inte använder sulkyvagn.

Förskrivning av mer terränggående sulkyvagn kan ske då barnet vistas i en miljö där sulkyvagn med traditionella hjul eller annat förflyttningshjälpmedel inte fungerar.

Dubbelförskrivning utrustning medges inte.

Tvillingvagn kan förskrivas till barn med höftledsgips/ortos. Tvillingvagn kan även förskrivas till barn över 3 år som har ett syskon i spädbarnsålder och på grund av sitt funktionshinder sin funktionsnedsättning inte kan använda syskonsits/ståbräda. Kontakt ska tas med hjälpmedelskonsulent.

Cykeldrag kan inte förskrivas.

Eget ansvar

Regncape är eget ansvar.

Motivering: Ingen ändring. Praxis. Patientärenden gällande terränggående sulkyvagn tas i Länshjälpmedelsgruppen. Frågan är avhängig upphandlat sortiment. Tidigare fanns det en mer terränggående sulkyvagn att tillgå.

12 31 03 Glidbrädor, glidmattor, draglakan och vändningsmattor

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Förskrivningsrätten avser glidbrädor/glidmattor/glidlakan

Arbetsterapeut, Sjukgymnast

Kriterier för förskrivning

Hjälpmedlet är avsett att användas för d410 att ändra grundläggande kroppsställning* för att underlätta vid förflyttning i och ur stol samt vändning och positionering i säng. Hjälpmedlet kan användas av pati-

~~enten själv och/eller av e340 personliga vårdgivare och personliga assistenter* och/eller närstående.~~

Hjälpmedlet är avsett att användas för d410 att ändra grundläggande kroppsställning* för att underlätta vid förflyttning och positionering i säng/stol samt applicering av lyftsele. Hjälpmedlet kan användas av patienten själv och/eller av e340 personliga vårdgivare och personliga assistenter* och/eller närstående.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Hembesök rekommenderas

Eget ansvar

Enklare draglakan och speciella glidmattor/glidbrädor avsedda för användning i bil är eget ansvar.

Motivering: Förtydligande. Ingen ändring.

12 31 12 Repstegar

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

~~Särskilt boende:~~ Arbetsterapeut, Sjukgymnast

Kriterier för förskrivning

~~Repstege kan förskrivas i kommunernas särskilda boendeformer.~~ Repstege kan förskrivas för att underlätta för patienten att dra sig upp från liggande för d4103 att sitta* upp i sängen.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Hembesök krävs.

Motivering: Hjälpmedlet förskrivas mycket sällan, men det bör inte vara skillnad mellan särskilt och ordinärt boende.

12 36 03 Hjullyftar, med lyftselar och/eller lyftslingor

Egenavgift

Ingen egenavgift.

Förskrivningsrätt

Arbetsterapeut, Sjukgymnast.

Kriterier för förskrivning

Personlyft kan förskrivas för att patient med hjälp av annan ska kunna överflyttas i den dagliga livsföringen. Personlyft kan förskrivas för d465 att förflytta sig med hjälp av utrustning* när enklare hjälpmedel inte uppfyller behovet. Lyft med ståfunktion kan förskrivas om brukaren klarar d4104 att stå* och ta belastning.

Om det finns behov av lyft för gångträning rekommenderas kontakt med hjälpmedelskonsulent.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Hembesök krävs.

Motivering: Alternativa produkter kan finnas.

12 36 04 Mobila stålyftar

Egenavgift

Ingen egenavgift.

Förskrivningsrätt

Arbetsterapeut, Sjukgymnast.

Kriterier för förskrivning

~~Personlyft~~ Mobil lyft med ståfunktion kan förskrivas för att patient med hjälp av annan ska kunna överflyttas i den dagliga livsföringen. ~~Personlyft~~ Lyft med ståfunktion kan förskrivas för d465 att förflytta sig med hjälp av utrustning* när enklare hjälpmedel inte uppfyller behovet. Lyft med ståfunktion kan förskrivas om brukaren klarar d4104 att stå* och ta belastning.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Hembesök krävs.

Motivering: Ingen förändring. Förtydligande att det gäller mobil lyft med ståfunktion.

12 36 12 Stationära lyftar(monterade på/i vägg/väggar, golv och/eller tak)

Egenavgift

Ingen egenavgift.

Förskrivningsrätt

Arbetssterapeut, Sjukgymnast.

Särskild förskrivning

Landstinget: Ja

Kommunerna: Rekommenderas i ordinärt boende

Kriterier för förskrivning

Personlyft kan förskrivas för att patient själv eller med hjälp av annan person ska kunna överflytta sig i den dagliga livsföringen. Personlyft kan förskrivas för d465 att förflytta sig med hjälp av utrustning* när andra överflyttningssätt och enklare hjälpmedel inte uppfyller behovet.

Stationär lyft kan förskrivas då hjullyft inte uppfyller behovet.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Hembesök krävs.

Motivering: Förändring. Kommunerna anser att det ska vara enklare att förskriva taklyft.
--

12 39 03 Vita käppar (Teknikkäppar)

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Förskrivningsrätten avser teknikkäppar och markeringskäppar.

Synpedagog

Kriterier för förskrivning

Vita käppar kan förskrivas till person med nedsatt b210 synfunktion* och/eller nedsatt b1561 visuell perception* för d450 att gå* och d460 att röra sig omkring på olika platser*.

Motivering: Komplettering med ICF-koder och kriterier. Ingen ändring.

12 39 09 Akustiska ledfyrrar (Ljudsignalsändare)

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Synpedagog

Kriterier för förskrivning

~~Akustiska ledfyrrar kan förskrivas till en patients bostad och/eller i dennes skolmiljö.~~

Akustiska ledfyrrar kan förskrivas till person med nedsatt b210 synfunktion* och/eller b1561 visuell perception* med svårighet att d460 att röra sig omkring på olika platser* (i bostad, skola och dess närmiljö).

Motivering: Förtydligande med ICF koder. Ingen ändring.

18 03 06 Läsbord, pulpeter och talarstolar

Egenavgift

Ingen egenavgift.

Förskrivningsrätt

Förskrivningsrätten avser läsbord.
Arbets terapeut, Synpedagog

Kriterier för förskrivning

Läsbord är avsett för d166 att läsa och d170 att skriva* för personer med svår funktionsnedsättning*.

Synpedagog kan förskriva läsbord till person med nedsatt b210 synfunktion* och/eller b1561 visuell perception* som behöver anpassat synavstånd.

Gränsdragning kommun- landsting avtal 2013: Hembesök rekommenderas

Motivering: Ingen ändring. Komplettering med ICF koder och kriterier vid synnedsättning.

18 06 06 Läs- och arbetsbelysningar

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Synpedagog

Kriterier för förskrivning

~~Läs- och arbetsbelysning kan förskrivas då personens läsavstånd är 10 cm eller kortare. Förskrivning kan också ske i synstimulerings syfte till barn i hemmiljön och/eller till skolan.~~

Läs- och arbetsbelysning kan förskrivas i synstimulerings syfte till barn t.o.m. 9 år/åk 3 i hemmiljö och/eller skola.

Eget ansvar

Vid behov av nytt lysrör bekostas detta av patienten.

Motivering: Ändring när det gäller läs- och arbetsbelysning till personer med kort läsavstånd. Läs- och arbetsbelysning finns för den enskilde att köpa i den öppna handeln.

Synutveckling pågår upp mot 10 års ålder.

I Jämtland förskrivas inte läs- och arbetsbelysning. I Västernorrland förskrivas läs- och arbetsbelysning till barn. I Västerbotten förskrivas läs- och arbetsbelysning till personer med kortare läsavstånd än 15 cm.

Handikapp- och pensionärsorganisationernas synpunkter:

SRFs synpunkter -SRF anser att ta bort förskrivningen av belysning drabbar framförallt äldre personer med synnedsättning som är den största gruppen svårigheter att få tag i rätt sorts belysning som passar den specifika synnedsättningen och inte minst de stora avstånden i Norrbotten och i kombination med synnedsättning blir det orimliga krav man ställer på personen dels att komma till en affär som säljer rätt belysning och svårigheter för många att kunna orientera och ta sig fram i främmande miljöer.

22 03 03 Ljusfilter (absorbtionsfilter)

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Optiker

Kriterier för förskrivning

Ljusfilter förskrivs till patient med nedsättning av b210 synfunktioner*.

Motivering: Komplettering med ICF kod.
--

22 03 06 Glasögon och kontaktlinser

Egenavgift

Glasögon med bågar är belagda med en egenavgift på 500 kr/st från och med 1 januari 2004. Byte av glas 125 kr/st. Barn och ungdomar under 18 år är befriade från egenavgift för glasögon med bågar samt vid byte av glas i befintliga bågar.

Se Avgiftshandboken.

Förskrivningsrätt

Förskrivningsrätten avser glasögon och kontaktlinser till personer med synnedsättning kategori 1 eller högre (enligt klassifikation av sjukdomar och hälsoproblem, Socialstyrelsen). Graderingen av synnedsättningen ska vara gjord med korrektion.

Optiker, Ögonläkare för glasögonglas
Optiker vid Syncentralen för glasögonbågar
~~Optiker~~, Ögonläkare för kontaktlinser

Kriterier för förskrivning

Glas och eventuell båge kan förskrivas till person med synskärpa understigande 0,3 efter synkorrektion samt till person med blindhet och hornhinneförändringar. ~~Progressiva glas förskrivs inte.~~ Ny förskrivning av glas/glasögon kan ske tidigast efter två år om inte en synförämring motsvarande 2/10 har skett.

Kontaktlinser kan förskrivas när synskärpan med båda ögonen understiger eller är lika med 0,3 med kontaktlinser. Ny förskrivning av kontaktlinser kan ske tidigast efter 2 år.

Eget ansvar

Progressiva glas är eget ansvar.

Motivering:

Under rubriken förskrivningsrätt innehåller förslaget ny text med definition av vilken kategori av synnedsättning som avses. Ingen ändring.

Under rubriken kriterier för förskrivning är den nya texten hämtad från avgiftshandboken. Ingen ändring.

22 03 09 Glas, linser och linssystem som förstorar

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Optiker, Synpedagog, Ögonläkare

Synpedagog endast för linser som förstorar.

Kriterier för förskrivning

Glas, linser och linssystem som förstorar kan förskrivas till patient med nedsatt b210 synfunktion* och nedsatt b1561 visuell perception*.

Motivering: Komplettering med ICF koder. Ingen ändring.

22 03 12 Kikare och teleskop

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Optiker, Synpedagog

Kriterier för förskrivning

Kan förskrivas till patient med nedsättning av b210 synfunktioner* och/eller b1561 visuell perception* som har svårighet eller inte alls kan ta del av visuell information på längre avstånd.

Praxis. Ingen ändring. Komplettering med ICF koder.

22 06 06 Kroppsburna hörapparater

Här ingår också hörapparater med inbyggd tinnitusmaskering.
Enbart tinnitusmaskerare se 04 27 15

Egenavgift

Hörapparat är belagd med en egenavgift på 500 kr /st från och med 1 januari 2004. Ljudstimulerare (tinnitusmaskerare) är belagd med en egenavgift på 500 kr/st från och med 1 januari 2011. Barn och ungdomar under 18 år är befriade från egenavgift. Se Avgiftshandboken.

Förskrivningsrätt

Audionom

Kriterier för förskrivning

Hörapparat kan förskrivas när en patient är i behov av stöd för b230 hörselfunktioner*. En (1) hörapparat per öra kan förskrivas.

Motivering: Ingen ändring. Komplettering med kriterier och ICF koder.

22 06 09 Hörglasögon

Här ingår också hörapparater med inbyggd tinnitusmaskering.
Enbart tinnitusmaskerare se 04 27 15

Egenavgift

Hörapparat är belagd med en egenavgift på 500 kr /st från och med 1 januari 2004. Ljudstimulerare (tinnitusmaskerare) är belagd med en egenavgift på 500 kr/st från och med 1 januari 2011. Barn och ungdomar under 18 år är befriade från egenavgift. Se Avgiftshandboken.

Egenavgift tas ut vid:

- nyförskrivning och,
- vid byte av hörglasögon

Förskrivningsrätt

Audionom

Kriterier för förskrivning

Hörglasögon kan förskrivas till patient i behov av stöd för b230 hörsel-funktioner*.

En (1) hörapparat per öra kan förskrivas.

Motivering: Ingen ändring. Komplettering med kriterier och ICF koder.

22 06 12 I-örat-apparater

Här ingår också hörapparater med inbyggd tinnitusmaskering.
Enbart tinnitusmaskerare se 04 27 15

Egenavgift

Hörapparat är belagd med en egenavgift på 500 kr /st från och med 1 januari 2004. Ljudstimulerare (tinnitusmaskerare) är belagd med en egenavgift på 500 kr/st från och med 1 januari 2011. Barn och ungdomar under 18 år är befriade från egenavgift. Se Avgiftshandboken.

Egenavgift tas ut vid:

- nyförskrivning och,
- vid byte av hörapparat

Förskrivningsrätt

Audionom

Kriterier för förskrivning

Hörapparat kan förskrivas till patient i behov av stöd för b230 hörsel-funktioner*.

En (1) hörapparat per öra kan förskrivas.

Motivering: Ingen ändring. Komplettering med kriterier och ICF koder.

22 06 15 Bakom-örat-apparater

Här ingår också hörapparater med inbyggd tinnitusmaskering.
Enbart tinnitusmaskerare se 04 27 15

Egenavgift

Hörapparat är belagd med en egenavgift på 500 kr /st från och med 1 januari 2004. Ljudstimulerare (tinnitusmaskerare) är belagd med en egenavgift på 500 kr/st från och med 1 januari 2011. Barn och ungdomar under 18 år är befriade från egenavgift. Se Avgiftshandboken.

Egenavgift tas ut vid:

- nyförskrivning och,
- vid byte av hörapparat

Förskrivningsrätt

Audionom

Kriterier för förskrivning

Hörapparat kan förskrivas till patient i behov av stöd för b230 hörsel-funktioner*.

En (1) hörapparat per öra kan förskrivas.

Motivering: Ingen ändring. Komplettering med kriterier och ICF koder.

22 06 18 Taktila hörhjälpmedel

Här ingår också hörapparater med inbyggd tinnitusmaskering.
Enbart tinnitusmaskerare se 04 27 15

Egenavgift

Hörapparat är belagd med en egenavgift på 500 kr /st från och med 1 januari 2004. Ljudstimulerare (tinnitusmaskerare) är belagd med en egenavgift på 500 kr/st från och med 1 januari 2011. Barn och ungdomar under 18 år är befriade från egenavgift. Se Avgiftshandboken.

Förskrivningsrätt

Audionom

Hörselpedagog till patient med stor eller total nedsättning av b230 hörsel-funktioner*.

Kriterier för förskrivning

Taktilt hörhjälpmedel kan förskrivas till patient för att b2300 upptäcka ljud* och/eller för b2302 att lokalisera en ljudkälla*.

Motivering: Ingen ändring. Komplettering med kriterier och ICF koder.

22 06 21 Hörapparater som används tillsammans med implantat

Här ingår också hörapparater med inbyggd tinnitusmaskering.
Enbart tinnitusmaskerare se 04 27 15

Egenavgift

Hörapparat är belagd med en egenavgift på 500 kr /st från och med 1 januari 2004. Ljudstimulerare (tinnitusmaskerare) är belagd med en egenavgift på 500 kr/st från och med 1 januari 2011. Barn och ungdomar under 18 år är befriade från egenavgift. Se Avgiftshandboken.

Egenavgift tas ut vid:

- nyförskrivning och,
- vid byte av hörapparat

Förskrivningsrätt

Audionom

Kriterier för förskrivning

Hörapparat kan förskrivas till patient i behov av stöd för b230 hörsel-funktioner*.

En (1) hörapparat per öra kan förskrivas.

Motivering: Ingen ändring. Komplettering med kriterier och ICF koder.

22 12 12 Utrustning för manuell punktskrift

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Förskrivningsrätten avser reglett och skrivstift.

Synpedagog

Kriterier för förskrivning

Kan förskrivas till person med nedsatt b210 synfunktion* och/eller nedsatt b1561 visuell perception* som huvudsakligen förväntas eller redan kommunicerar med hjälp av punktskrift.

Motivering: Ingen ändring. Komplettering med kriterier och ICF kod.

22 12 15 Skrivmaskiner

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Förskrivningsrätten avser punktskriftmaskiner

Synpedagog

Kriterier för förskrivning

Punktskriftsmaskin kan förskrivas till person som är i behov av att använda skrivmaskin/punktskriftsmaskin för d145 att lära sig skriva* och/eller för d170 att skriva*punktskrift eller som medel för kommunikation*.

Motivering: Ingen ändring. Komplettering med kriterier och ICF koder.

22 12 24 Programvara för ordbehandling

Programvara för att skriva, redigera och lagra text, som t.ex. layout-program och programvara för ordbehandling för alternativ styrning. Här ingår även programvara för att använda punktskrift.

Egenavgift

Ingen egenavgift

Särskild förskrivning

Programvara för rättstavning.

Förskrivningsrätt

Arbetsterapeut, Logoped,
Programvara för rättstavning endast logoped
Synpedagog till patient med nedsatt b210 synfunktion* och b1561 visu-
uell perception*.

Kriterier för förskrivning

Programvara för ordbehandling kan förskrivas i samband med förskrivning av datorutrustning eller till patients egen dator för att kompensera funktionsnedsättning.

Programvara för rättstavning kan förskrivas när rättstavningsfunktion i ordbehandlingsprogram inte täcker behovet.

Förskrivning av rättstavningsprogram kan göras efter utprovningsperiod då behovet är fastställt.

**Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: ~~Vårdecentral~~ Hälso-
central i första hand**

Eget ansvar

Vanligt förekommande ordbehandlingsprogram med rättstavningsfunktion är eget ansvar.

Motivering: Komplettering med ICF kod. Ingen ändring.

22 18 03 Utrustning för att spela in och återge ljud

Egenavgift

Landstinget: Daisy-spelare förskrivas som hjälpmedel med en egenavgift på 500 kr från och med 1 januari 2005. Daisy spelare som även kan användas som fickminne förskrivas med egenavgift. Barn och ungdomar under 18 år ska inte betala någon egenavgift.

Kommunerna: Se respektive kommuns regelverk för avgifter.

Särskild förskrivning

Nej, vid nedsatt synfunktion*

Ja, för övriga funktionsnedsättningar

Förskrivningsrätt

Förskrivningsrätten avser Daisy-spelare och fickminne.

Arbetsterapeut, Logoped

Synpedagog för patienter med nedsatt b210 synfunktion* och nedsatt b1561 visuell perception*.

Kriterier för förskrivning

Daisyspelare: ~~Inom synområdet är person med nedsatt läsuthållighet som huvudsakligen använder tal eller punktskrift som läsmedium berättigade till Daisy-spelare. Talboken på CD-rom ersätter böcker i svartskrift exempelvis läromedel, fack- och skönlitteratur.~~

~~Daisy-spelare kan endast förskrivas när läsningen kräver navigering, bokmärken eller variabel uppläsningshastighet. Daisy-spelare kan endast förskrivas när alternativ lösning till Daisy-spelare inte kan användas.~~

Daisy-spelare kan endast förskrivas när alternativ lösning till Daisy-spelare inte kan användas.

Daisy-spelare kan endast förskrivas när läsningen kräver navigering, bokmärken eller variabel uppläsningshastighet.

Patienten ska kunna hantera hjälpmedlet självständigt.

Fickminne: Digitalt fickminne kan förskrivas för att självständigt kunna göra anteckningar och ta del av egna anteckningar då man inte kan använda svartskrift. Patientens ska självständigt kunna hantera fickminnet.

För barn/ungdom upp till och med ~~19~~ 17 år kan fickminne förskrivas i samband med orientering och förflyttningsträning samt för att skapa ljudalbum.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: ~~Vård~~ Hälsocentral i första hand

Eget ansvar

CD/MP3/DVD-spelare och Daisy-programvara/Daisy-applikation för användning i dator/surfplatta/telefon är eget ansvar.

Motivering:

Daisy-spelare är inom synområdet ett vanligt förekommande hjälpmedel och tillhör inte de kostsamma, därför inget behov att särskild förskrivning.

Förenklad text under kriterier. Ingen ändring.

22 18 18 Slutna TV-system (CCTV)

Slutna system för bildöverföring med en kamera till en inspelningsapparat eller direkt visning via en monitor.

Egenavgift

Ingen egenavgift

Särskild förskrivning

~~Avståndskamera enligt krav som ska vara uppfyllda~~

Förskrivningsrätt

~~Förskrivningsrätten avser stationärt system och bärbart elektroniskt förstoringsglas.~~

Förskrivningsrätten avser stationärt eller bärbart system och bärbart elektroniskt förstoringsglas till patient med nedsatt b210 synfunktion* och/eller nedsatt b1561 visuell perception*. Till studerande kan extern avståndskamera förskrivas till stationärt system.

Synpedagog

Kriterier för förskrivning

Förstorande videosystem (CCTV/läs-TV) är ett hjälpmedel som kompenserar personens synförmåga. Det är ett hjälpmedel för kommunikation: att läsa, skriva eller att kommunicera med bilder.

Bärbart elektroniskt förstoringsglas kan förskrivas för att underlätta ett aktivt dagligt liv och kan förskrivas som enskilt hjälpmedel eller som komplement till ett stationärt system.

Krav som ska vara uppfyllda:

- Behovet ska inte kunna tillgodoses av andra förstoringshjälpmedel som t.ex. förstoringsglas eller lupp.
- Behovet att använda CCTV/läs-TV i den dagliga livsföringen ska vara frekvent (flera gånger i veckan).
- Begagnat system som uppfyller behovet förskrivas i första hand.
- Byte av CCTV/läs-TV kan ske då den blivit utsliten eller när behovet har förändrats.

- ~~Avståndskamera till CCTV/läs-TV förskrivs till elever med uttalad synsvaghet. Från och med åk 7 kan avståndskamera även förskrivas till synsvaga elever efter särskild förskrivning.~~

Utredning

- Vid behov ska samråd ske med t ex barnhabilitering och/eller ansvarig läkare.
- I särskilda fall ska utredning via Resurscenter syn (specialpedagogiska institutet) ligga till grund för bedömning av behov av CCTV/läs-TV.

Särskilda förhållanden

~~Det kan ibland vara nödvändigt att under en tidsbegränsad utprovningstid bedöma om CCTV/läs-TV är det bästa förstoringshjälpmedlet utifrån individens förutsättningar, aktivitet och omgivningsfaktorer.~~

Eget ansvar

Lämpligt bord för placering av stationär CCTV/läs-TV är personens eget ansvar.

Motivering: Ingen ändring. Förenklad text.

22 18 30 Slingförstärkare, slingmottagare och slingor

Hjälpmedel för att ta emot eller överföra information genom att använda elektromagnetiska vågor i slingsystem. Här ingår bl.a. audio- och bärfrekvens-slingsystem.

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Audionom, Hörselpedagog

För audionom avses förskrivning i hemmiljö.

För hörselpedagog vid Pedagogiska Hörselvården avses förskrivning i skolmiljö.

Kriterier för förskrivning

Hjälpmidlet kan förskrivas till patient i behov av stöd för b230 hörsel-funktion*.

Motivering: Ingen ändring. Komplettering med kriterier och ICF kod.

22 21 03 Bokstavs- och symbolsatser/tavlor

Hjälpmiddel för närkommunikation i de fall tal inte är möjligt eller svårt.

Egenavgift

Ingen egenavgift.

Förskrivningsrätt

Förskrivningsrätten avser symbolsatser/tavlor samt lexikon (tecken och symbollexikon).

Arbetsterapeut, Logoped

Kriterier för förskrivning

Förskrivning kan ske vid närkommunikation (när personen inte kan utveckla ett komplett språk) och/eller som kognitivt stöd när behovet är frekvent och enstaka bilder inte är tillräckligt.

Förskrivning kan inte ske om behovet kan tillgodoses med enstaka bilder från verksamheten och/eller gratisprogram via Internet.

Innan förskrivning av programvara ska patienten ha använt bilderna i de aktiviteter och i den miljö där de skall tillämpas. Efter uppföljning kan symbolsatsen/lexikonet förskrivas till patientens privata dator. Utgångspunkten är att en bildbank ska täcka behovet. Vid behov av andra bilder ska i första hand komplettering med enstaka bilder ske.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Vård Hälsocentral i första hand

Eget ansvar

Personen ansvarar själv för dator, skrivare och färgpatroner.

Gratisprogram via Internet är eget ansvar.

Motivering: Förtydligande av egenansvaret.

22 21 06 Kommunikationsförstärkare

Utrustningar för att förstärka röstvolymen för en eller flera personer.

Egenavgift

Kommunikationsförstärkare är belagd med en egenavgift på 500 kr/st från och med 1 januari 2011. Barn och ungdomar under 18 år är befriade från egenavgift. Se Avgiftshandboken

Egenavgift tas ut vid:

- nyförskrivning och,
- byte av hjälpmedel

Förskrivningsrätt

Audionom

Kriterier för förskrivning

Kommunikationsförstärkare kan förskrivas ~~för patienter~~ till patient med nedsatt b230 hörsselfunktion* som har problem med att använda vanlig hörapparat.

Motivering: Ingen ändring. Komplettering med ICF kod.

22 24 21 Telefontillbehör

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Arbetsterapeut, Logoped för nummerslagningshjälpmedel

Audionom för telefonförstärkare

Audionom, ~~Hörsepedagog~~ för anslutningsenhet till telenätet

Kriterier för förskrivning

Nummerslagningshjälpmedel kan förskrivas när produkter på öppna marknaden inte uppfyller behovet.

Telefonförstärkare förskrivs endast till patient med svår nedsättning av b230 hörsselfunktioner*.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Vårdecentral Hälso-central i första hand

Motivering: Ändrad förskrivningsrätt.

22 24 24 Programvara för telekommunikation och telematik

Programvara för verbal och/eller visuell kommunikation mellan datorer via datornätverk. Här ingår även programvara för IP-telefoni. Programvara för närkommunikation, se 22 21 12.

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Förskrivningsrätten avser talande skärmläsningsprogram till egen mobiltelefon

Synpedagog

Logoped: För personer med nedsatt röst- och talfunktion*.

Hörselpedagog: För personer som är döva, gravt hörselskadade eller dövblinda.

Kriterier för förskrivning

Kan förskrivas till patienter med nedsatt b210 synfunktion* och nedsatt b1561 visuell perception som inte kan avläsa telefonens display med portabelt förstoringshjälpmedel.

Programvara kan förskrivas till personer som är döva, gravt hörselskadade, dövblinda eller talskadade som inte, eller endast med stor svårighet kan kommunicera med vanlig telefon. Om det bedöms att personen inte kan hantera bildtelefon kan telefax förskrivas. Till personer som har egen dator kan istället programvara med modem förskrivas.

Statsbidrag till utrustning för elektronisk kommunikation lämnas till landstinget enligt SFS 2001:638. Bidrag lämnas för anskaffningskostnaden för utrustning som möjliggör en dialog i realtid via ett kommunikationsnät och som skall användas av personer som är döva, gravt hörselskadade, dövblinda, talskadade eller språkstörda och inte, eller endast med betydande svårighet, kan kommunicera utan sådan utrustning.

Bidrag lämnas för anskaffningskostnaden för sådan utrustning i de fall den ska användas av närstående till personer som avses i ovanstående stycke.

Med utrustning avses även datorprogram i maskinläsbar form.

Motivering: Ingen ändring.
Komplettering med ICF kod synnedsättning.
Övrig ny text, finns idag under 22 24 90 Programvara för totalkommunikation. Texten behöver finnas under båda produktundergrupperna.

22 24 30 Porttelefoner

Egenavgift

Ingen egenavgift

Särskild förskrivning

Ordinärt boende: Ja, för fjärrmanövrerad upplåsningsfunktion

Förskrivningsrätt

Arbetsterapeut för patient med funktionsnedsättning av neuromuskuloskeletal och rörelserelaterade funktioner*

Audionom, Hörselpedagog för patient med nedsättning av b230 hörsselfunktioner*

Synpedagog för patient med nedsättning av b210 synfunktioner*och b1561 visuell perception*.

Kriterier för förskrivning

Porttelefoner kan förskrivas till patient med rörelsehinder och uttalad svårighet att förflytta sig till ytterdörren i bostaden och som vistas ensam stor del av dygnet. Porttelefon kan inte förskrivas till entrédörr i flerfamiljshus. Fjärrmanövrerad upplåsningsfunktion kan förskrivas när patienten inte är i behov av automatisk dörröppnare.

För audionom och hörselpedagog avser förskrivningsrätten endast porttelefon som kan förskrivas till person med ~~hörselskada~~ nedsatt b230 hörsselfunktion* som är i behov av ljussignal eller taktila signaler.

~~För synpedagog avser förskrivningsrätten porttelefon till synskadad person. Porttelefon kan förskrivas för ökad trygghet för synskadad person som vistas ensam stor del av dagen.~~

För synpedagog avser förskrivningsrätten porttelefon till person med synnedsättning. Porttelefon kan förskrivas för ökad trygghet för person som vistas ensam stor del av dagen.

När porttelefon behöver kompletteras med automatisk dörröppnare ansöks ~~detta~~ dörrautomatik genom bostadsanpassningsbidrag.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Hembesök krävs.

Motivering: Ingen ändring. Komplettering med ICF kod.

22 27 06 Indikatorer med ljudsignaler

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Synpedagog

Kriterier för förskrivning

Talande färg och/eller ljusindikator kan förskrivas till person med svår nedsättning av b210 synfunktioner *och b1561 visuell perception*.

Motivering: Ingen ändring. Komplettering med ICF kod.

22 27 12 Ur och klockor

Hjälpmedel som mäter, visar och talar om vad klockan är. Här ingår bl. a. bärbara och stationära hjälpmedel med eller utan en alarmfunktion.

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Arbetsterapeut för patient med nedsättning av bl.a. b164 högre kognitiva funktioner*

Synpedagog för patient med nedsättning av b210 synfunktioner* och b1561 visuell perception*.

Kriterier för förskrivning

Fickur/timer/tidshjälpmedel för dygnsuppfattning kan förskrivas till patient med kognitiv nedsättning som inte klarar tidsbegreppet med vanlig klocka.

Armbandsur kan förskrivas till patient med kognitiv nedsättning som behöver ordbilder för att passa tider i det dagliga livet.

~~Punktur/bordsur/fickur kan förskrivas till person med grav synskada.~~

Punktur/bordsur/fickur kan förskrivas till person med nedsättning av b210 synfunktioner* och b1561 visuell perception* som inte klarar att avläsa tiden på vanlig klocka med förstoringsglas.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Vårdecentral Hälso-central i första hand.

Motivering: Ingen ändring. Komplettering med ICF koder.

22 30 15 Bokstöd och bokhållare

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Synpedagog

Kriterier för förskrivning

Bokstöd kan förskrivas till person med nedsatt b210 synfunktion* och/eller nedsatt b 1561 visuell perception* som kräver anpassat synavstånd.

Motivering: Ingen ändring. Komplettering med kriterier och ICF koder.

22 30 21 Läsmaskiner

System som läser och överför skriven text till ett alternativt kommunikationssystem som kan vara läsbart, hörbart och/eller taktilt.

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Synpedagog

Kriterier för förskrivning

Systemet läser och överför tryckt text till tal. Läsmaskin kan förskrivas till patient med svår funktionsnedsättning av b210 synfunktioner * som inte kan d166 att läsa* med hjälp av förstoringshjälpmiddel och

inte använder synanpassad dator men har behov av att självständigt kunna ta del av tryckt text.

Motivering: Ingen ändring. Komplettering med ICF kod.

22 36 Inmatningsenheter till datorer

Alternativt styrsätt och programvara kan förskrivas som tillbehör till förskriven dator samt till personens egen dator eller i särskilda fall till skolans dator.

Anpassning av dator till elev med synnedsättning

Till elev med synnedsättning kan anpassningar till skolans grundutrustning förskrivas om eleven inte ser att avläsa bildskärmen med förstärkta inställningar. Alternativt styrsätt och programvara utprovade på Syncentralen. Med grundutrustning avses datorenhet med multimedia-paket, bildskärm, tangentbord, mus och skrivare. **Särskild förskrivning.**

Anpassning av dator för lek och träning

Alternativt styrsätt kan förskrivas till barn t o m 17 år för deras lek och träning till en kostnad av max 4000 kr (nettopris från leverantör), till dator som införskaffats av den enskilde. Förutsättningen är att barnet inte klarar av att använda datorn i standardutförande (tangentbord, mus, bildskärm). Om kostnaden överskrider 4000 kr krävs **särskild förskrivning.**

Anpassning av dator till vuxen person med synnedsättning

För vuxen person med synnedsättning är datorn inklusive skrivare eget ansvar. Med detta avses datorenhet med multimedia-paket, bildskärm, tangentbord, mus och skrivare.

Landstinget ansvarar för nödvändiga anpassningar när optiska hjälpmedel eller programvarans förstärkta inställningar inte är tillräckliga.

Anpassning av dator till person med rörelsehinder

Alternativt styrsätt och programvara kan förskrivas som tillbehör till personens egen dator om personen har ett sådant rörelsehinder i de övre extremiteterna att han/hon inte klarar att använda datorn i standardutförande. Behovet av att skriva och läsa ska vara frekvent och regelbundet. **Särskild förskrivning.**

Anpassning av dator i prekommunikativt syfte

Under en begränsad period kan alternativt styrsätt och programvara

förskrivas för att utreda personens förutsättningar att klara ett kommunikationshjälpmedel. **Särskild förskrivning**

Synskada: För synskadade gäller WHO's synskadebegrepp. Rörlig arm till platt bildskärm kan förskrivas till synskadad person som har behov av att kunna justera läge och synavstånd till bildskärm för att få bästa synprestation. Scanner med tillhörande program kan förskrivas till synskadade som inte kan tillgodogöra sig svartskrift trots anpassad dator.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Vårdecentral i första hand.

22 36 Inmatningsenheter till datorer

Förskrivningsrätt arbetsterapeut, logoped, synpedagog

Nedsättning av neuromuskuloskeletala och rörelserelaterade funktioner samt nedsättning av specifika psykiska funktioner

Särskild förskrivning Ja

För alternativt styrsätt med inköpskostnad max 4000 kr (nettopris från leverantör) till barn/ungdom t.o.m. 17 år gäller inte särskild förskrivning.

Förskrivningsrätt arbetsterapeut, logoped

Kriterier för förskrivning

Alternativt styrsätt och programvara kan förskrivas som tillbehör till
- personens egen dator
- förskriven dator (för närkommunikation)
- i särskilda fall till skolans dator

Behovet av att använda datorn ska bedömas som frekvent, d.v.s. flera ggr/vecka.

Personen ska ha stora svårigheter att använda datorn i ett standardutförande för att d310-d369 kommunicera*och d160 – d179 tillämpa kunskap*.

Alternativt styrsätt till egen dator kan förskrivas till barn/ungdom t.o.m.17 år för d880 engagemang i lek*.

Alternativt styrsätt och programvara kan även förskrivas i prekommunikativt syfte under en begränsad period, för att utreda personens förutsättningar att använda ett kommunikationshjälpmedel.

Eget ansvar: Standardtangentbord och standardmöss är eget ansvar.
Från 18 års ålder är styrsätt för lek- och träning eget ansvar.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Hälsocentral i första hand.

Synnedsättning

Förskrivningsrätt Synpedagog

Kriterier för förskrivning

Alternativt styrsätt och programvara kan förskrivas som tillhör till
- personens egen dator
- i särskilda fall till skolans dator

Alternativt styrsätt och programvara utprovas på Syncentralen.

Landstinget ansvarar för nödvändiga anpassningar när optiska hjälpmedel eller programvarans förstärkta inställningar inte är tillräckliga.

Rörlig arm till platt bildskärm kan förskrivas till person med nedsatt b210 synfunktion* och /eller nedsatt b1561 visuell perception* som har behov av att kunna justera läge och synavstånd till bildskärm för att få bästa synprestation.

OCR-program kan förskrivas till person med nedsatt b210 synfunktion* och /eller nedsatt b1561 visuell perception* som vill tillgodogöra sig information som har scannats in via tal eller punktskrift.

Till elev med synnedsättning kan anpassningar till skolans grundutrustning förskrivas om eleven inte ser att avläsa bildskärmen med förstärkta inställningar. Med grundutrustning avses datorenhet med multimedia-paket, bildskärm, tangentbord, mus, skrivare och scanner.

Eget ansvar:

För person med synnedsättning är datorn inklusive skrivare eget ansvar. Med detta avses datorenhet med multimedia-paket, bildskärm, tangentbord, mus, skrivare och skanner.

Motivering: Omstrukturerad text.

Förändring på synområdet (skanner eget ansvar). Ingen förändring för övriga funktionsnedsättningar.

Förslag att skanner inte kan förskrivas utan är ett eget ansvar för den enskilde, men däremot att OCR program även fortsättningsvis förskrivas. Inte behov av särskild förskrivning inom synområdet..

22 36 03 Tangentbord

Här ingår bl.a. punktskriftstangentbord

Egenavgift

Ingen egenavgift.

Särskild förskrivning

Se 22 36 Inmatningsenheter till datorer

Förskrivningsrätt

Förskrivningsrätten avser tangentbordsöverlägg, förstora-
de tangentbord, och minitangentbord, ~~olika möss, musklickningsprogram, olika
styrspakar, tangentbords- och musersättare~~ och punktskriftstangent-
bord.

Arbetsterapeut, Logoped

Synpedagog: punktskriftstangentbord

Kriterier för förskrivning

Se 22 36 Inmatningsenheter till datorer

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Vård Hälsocentral i
första hand.

Eget ansvar

Standardtangentbord ~~och standardmöss-mus~~ är eget ansvar. Från 18
års ålder är styrsätt för lek- och träning i vuxen-ålder är eget ansvar.

Motivering: Ingen ändring. Förtydliganden av vad som avses med vuxen
ålder.

Strukturering enligt ISO-klassifikation.

22 36 06 Datormöss och musliknande enheter

Egenavgift

Ingen egenavgift.

Särskild förskrivning

Se 22 36 Inmatningsenheter till datorer

Förskrivningsrätt

Förskrivningsrätten avser ~~tangentbordsöverlägg, förstora-
de tangentbord och minitangentbord,~~ olika möss, musklickningsprogram, ~~olika
styrspakar, tangentbords- och musersättare.~~

Arbetsterapeut, Logoped

Kriterier för förskrivning

Se 22 36 Inmatningsenheter till datorer

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: ~~Vård~~ central i första hand.

Eget ansvar

~~Standardtangentsbord och standardmöss är eget ansvar. Från 18 års ålder är styrsätt för lek- och träning i vuxen ålder är eget ansvar.~~

Motivering: Ingen ändring. Förtydliganden av vad som avses med vuxen ålder.
Strukturering enligt ISO-klassifikation.

22 36 09 Styrspakar (joysticks) till datorer

Här ingår även kontakter och omkopplare med liknande funktioner.

Egenavgift

Ingen egenavgift.

Särskild förskrivning

Se 22 36 Inmatningsenheter till datorer

Förskrivningsrätt

Förskrivningsrätten avser ~~tangentsbordsöverlägg, förstorade tangentsbord och minitangentsbord, olika möss, musklickningsprogram, olika styrspakar, tangentsbords- och musersättare.~~

Arbetsterapeut, Logoped

Kriterier för förskrivning

Se 22 36 Inmatningsenheter till datorer

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: ~~Vård~~ Hälsocentral i första hand.

Eget ansvar

~~Standardtangentsbord och standardmöss är eget ansvar. Från 18 års ålder är styrsätt för lek- och träning i vuxen ålder är eget ansvar.~~

Motivering: Ingen ändring. Förtydliganden med vad som anses som vuxen ålder. Strukturering enligt ISO-klassificering.

22 36 12 Alternativa inmatningsenheter

Egenavgift

Ingen egenavgift

Särskild förskrivning

Se 22 36 Inmatningsenheter till datorer

Förskrivningsrätt

Förskrivningsrätten avser pekskärmar, röststyrningsprogram, concept-plattor, skärmtangentbord, skanner samt punkt tangentbord.

Arbetsterapeut, Logoped,

Synpedagog: Conceptplattor

Kriterier för förskrivning

Se 22 36 Inmatningsenheter till datorer

~~Skanner kan förskrivas till elev/student med synskada som använder synanpassad programvara som personligt hjälpmedel i datorn. Scanner kan endast förskrivas till synanpassad dator i hemmet. Scanner kan förskrivas till person med grav synskada som ej kan ta del av tryckt text med hjälp av förstoringshjälpmedel. Förskrivning kan endast ske till utrustning placerad i hemmet~~

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Vård Hälsocentral i första hand.

Eget ansvar

Från 18 års ålder är styrsätt för lek- och träning i vuxen ålder är eget ansvar.

Motivering till att skanner inte ska förskrivas:

Den enskilde kan köpa skanner i den öppna handeln. OCR-program kommer även fortsättningsvis att förskrivas från Syncentralen för att patient med synnedsättning ska kunna tillgodogöras sig den skrivna texten via tal eller punktskrift.

I Västernorrlands läns landsting förskrivas skanner och OCR program till person med grav synskada.

I Jämtlands läns landsting kan OCR program och ev. skanner förskrivas till person med grav synskada.

I Västerbottens läns landsting kan skanner förskrivas om personen är punktskriftsläsare, flitig datoranvändare mm.

Handikapp- och pensionärsorganisationernas synpunkter:

SRFs synpunkter - SRF menar att förskrivning av scanner och OCR-programvara är beroende av varandra (alla har inte multifunktions-skrivare) man måste utgå från varje enskild person och behov. Hur enkelt det än låter så krävs det installation, konfiguration och handledning för att uppnå bästa resultatet när man scannar in ett dokument som kommit med posten och kunna få den uppläst. SRF anser att det kan medföra ökad support från förskrivaren för att installationen av programvaran ska fungera om den enskilde själv ska göra inköpet av skannern.

22 36 15 Inmatningstillbehör

Egenavgift

Ingen egenavgift.

Särskild förskrivning

Se 22 36 Inmatningsenheter till datorer

Förskrivningsrätt

Förskrivningsrätten avser ~~tangentbordsöverlägg, förstorade tangentbord och minitangentbord, olika möss, musklickningsprogram, olika styrspar, tangentbords- och musersättare.~~

Arbetsterapeut, Logoped

Kriterier för förskrivning

Se 22 36 Inmatningsenheter till datorer

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Vårdcentral i första hand.

Eget ansvar

~~Standardtangentbord och standardmöss är eget ansvar. Från 18 års ålder är styrsätt för lek- och träning i vuxen ålder är eget ansvar.~~

Motivering: Ingen ändring. Förtydliganden med vad som anses som vuxen ålder. Strukturering enligt ISO-klassificering.

22 36 18 Programvara för inmatning

Egenavgift

Ingen egenavgift.

Särskild förskrivning

För ordprediktionsprogram, talande tangentbord och alfabetiskt tangentbord

Se 22 36 Inmatningsenheter till datorer

Förskrivningsrätt

Förskrivningsrätten avser skärmläsningssystem, ordprediktionsprogram, talande tangentbord och alfabetiskt tangentbord.

Arbetsterapeut, Logoped,

Synpedagog: OCR-program (textigenkänningsprogram)

Kriterier för förskrivning

Se 22 36 Inmatningsenheter till datorer

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Vård Hälsocentral i första hand.

Motivering: Förtydligande att OCR-program kan förskrivas. Ingen förändring.

22 39 03 Displayer

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Förskrivningsrätten avser punktdisplay
Synpedagog

Kriterier för förskrivning

Punktdisplay kan förskrivas till person med nedsatt b210 synfunktion* och/eller nedsatt b1561 visuell perception* som är i behov av punktanpassning i dator för d140 att lära sig läsa*, d166 att läsa* punktskrift och/eller d3610 som medel för kommunikation*.

Motivering: Ingen ändring. Komplettering med kriterier och ICF koder.

22 39 06 Skrivare

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

För synpedagog avser förskrivningsrätten punktskrivare.
För hörselpedagog avser förskrivningsrätten skrivare i kombination med elektronisk kommunikation för dövblinda.

Synpedagog, Hörselpedagog

Kriterier för förskrivning

Punktskrivare kan förskrivas till person med nedsatt b210 synfunktion* och/eller nedsatt b1561 visuell perception* som huvudsakligen förväntas komma att, eller redan kommunicerar med hjälp av punktskrift och som vill tillgodogöra sig information från dator via punktskrift.

Motivering: Ingen ändring. Komplettering med kriterier och ICF-koder.

22 39 12 Speciella programvaror för presentation

Här ingår bl.a. programvara som förstorar texten och grafiken på datorskärmen, programvara som läser av bildskärmen och omvandlar den till tal (skärmläsare).

Egenavgift

Ingen egenavgift.

Särskild förskrivning

Ja, förutom förskrivning till patient med synnedsättning

Förskrivningsrätt

Arbetsterapeut, Logoped

Synpedagog för patient med nedsatt b210 synfunktion*och/eller nedsatt b1561 visuell perception..

Kriterier för förskrivning

Talsyntes till dator kan förskrivas för att kompensera stor funktionsnedsättning* av talet, språklig förmåga och/eller synen.

Programvara till dator för presentation av text, grafik eller för att läsa av information i bildskärm som sedan omvandlas till tal eller punktskrift (skärmläsare) kan förskrivas för att kompensera nedsatt b210 synfunktion* och/eller nedsatt b1561 visuell perception*.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Vårdcentral Hälso-central i första hand.

Motivering: Ingen ändring. Förtydliganden med ICF-koder. Inte särskild förskrivning syn.
--

27 06 21 Hjälpmedel och verktyg för att mäta klimatförhållanden

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

~~Förskrivningsrätten avser akustisk termometer för ute- och innetemperatur~~

Förskrivningsrätten avser talande inom- och utomhustermometer.

Synpedagog

Kriterier för förskrivning

~~Akustisk termometer kan förskrivas till person med svår* funktionsnedsättning av b210 synfunktioner* som inte kan avläsa stora siffror på displayen eller avläsa temperaturen med hjälp av förstoringshjälpmedel.~~

Talande inom- och utomhustermometer kan förskrivas till person med nedsatt synfunktion* och/eller nedsatt b1561 visuell perception*.

Motivering: Ingen ändring. Förtydligande med ICF kod.

Generella riktlinjer för förskrivare

Arbetstekniska hjälpmedel

Arbetstekniska hjälpmedel ska inte tillhandahållas.

Avvikelser

All hälso- och sjukvårdspersonal är skyldig att rapportera negativa händelser, tillbud, och risker som avvikelser enligt rutiner i respektive verksamhet.

Begränsningsåtgärder

Åtgärder som larm, sänggrindar och bälten får inte användas i syfte att frihetsberöva en person men däremot som skydd eller hjälpmedel när den enskilde samtycker till åtgärden. Beslut måste fattas i varje enskilt fall utifrån den enskildes behov och vad han eller hon uttrycker. Personer med nedsatt beslutsförmåga har inte alltid förmåga att uttrycka sitt samtycke utan visar genom sina reaktioner hur de upplever en viss åtgärd. Det innebär att personen inte har förmåga att tillfullo själv bestämma. Det är beslutsförmågan man ska fokusera på och försöka hjälpa personen i aktuell situation och det skall vara vägledande för ställningstagande om huruvida samtycke föreligger eller inte. Hjälpmedel i syfte att rörelsebegränsa en person får aldrig användas för att kompensera brist på personal, bristande utbildning hos personalen eller brist i lokaler eller utrustning.

Byte av hjälpmedel

Byte av hjälpmedel sker normalt då patients behov förändrats, hjälpmedlet är utslitet eller då funktionsnedsättningen kräver byte av hjälpmedel. Att byta hjälpmedel för att det kommit ny modell, på ex rullstol är inte skäl nog. Vid byte av hjälpmedel tillämpas gällande riktlinjer.

Dubbelutrustning/trippelutrustning

Dubbelutrustning av hjälpmedel som fyller samma funktion kan endast förskrivas i undantagsfall. Vid frågor kan hjälpmedelskonsulent kontaktas.

Enkla produkter

Enkla produkter som finns tillgängliga på öppna marknaden kan inte förskrivas.

Patientens ansvar

Förskrivaren ska informera patienten om lånevillkoren när ett hjälpmedel förskrivs. Patienten bör se över sitt försäkringsskydd mot t ex stöld och brand samt annan oförutsedd skadehändelse på hjälpmedlet.

Förbrukningsmaterial

Vid förskrivning ska patienten alltid erhålla ett komplett hjälpmedel. Därefter svarar personen själv för inköp av förbrukningsmaterial.

Försäljning

Hälso- och sjukvårdspersonal ska inte bedriva försäljning/uthyrning. Patienter som vill köpa hjälpmedel ska hänvisas till leverantörer på den öppna marknaden. Vissa produkter kan i undantagsfall säljas av Länservice.

Hjälpmedel för motion, sport och hobby

Hjälpmedel för motion, sport och hobby är eget ansvar och kan inte förskrivas. Hjälpmedel förskrivs för den dagliga livsföringen och för vård och behandling.

Länssortiment

Länssortiment är det sortiment av hjälpmedel som upphandlas. Vid speciella behov då inte länssortimentet täcker behovet tag kontakt med hjälpmedelskonsulent enligt gällande rutiner.

Prismodell hjälpmedel

Prismodellen används av landstinget och kommunerna enligt Samverkansavtal Hjälpmedel. I prismodellen finns beskrivet vad som gäller vid hyra eller köp, utrustning, behandlingshjälpmedel och bl.a. direktförskrivning från sjukhusen.

Specialanpassning av hjälpmedel

Inom ramen för landstingets och kommunernas ansvar ingår att vid behov individuellt anpassa hjälpmedel. Specialanpassningar som ska utföras av tekniker beställs skriftligt av förskrivaren. Leverantören har inte produktansvar för specialanpassade produkter som utförs av landstingets tekniker. Förskrivaren ansvarar för att det specialanpassade hjälpmedlet är säkert och lämpligt för personen. Teknikern har ansvar för att hjälpmedlet är lämpligt att specialanpassa samt att anpassningen är utförd på ett tekniskt korrekt sätt. Specialanpassningen ska dokumenteras och en teknisk och funktionell riskanalys ska alltid göras. Se rutiner på Hjälpmedelsportalen.

Tillbehör och små produkter samt produkter utanför sortiment

Enligt Policy- och samverkansdokumentet (sidan 6).

I Länshjälpmedelgruppen ska även övriga frågor i hjälpmedelsärenden behandlas t.ex. när befintligt sortiment inte tillgodoser patientens behov eller när riktlinjerna inte är tillräckligt tydliga. Länshjälpmedelgruppen ska med Hjälpmedelspolicyn och Riktlinjerna för förskrivning som underlag bedöma möjligheten till förskrivning.

Motivering: Förtydligande. Ingen ändring.

Hjälpmedel för barn

Alla barn ska ges samma möjlighet att utvecklas oavsett vilken funktionsnedsättning de har. Barnhjälpmedel ska därför kompensera funktionsnedsättning och främja barnets individuella utveckling.

Barnet ska ges möjlighet att genomföra de aktiviteter som barn utför, således även leka. Detta för att barnet på alla plan ska kunna utvecklas så normalt som möjligt.

I ett litet barns normala utveckling ingår att kunna känna på olika föremål och stoppa dem i munnen och slicka på dem. Att kunna se olika former och material, kunna höra olika ljud, kunna lukta och uppleva dofter samt vistas inom- och utomhus både sommar och vinter och då även kunna förflytta sig. Barnet ska även kunna utveckla sitt språk, sin vilja att skapa och fantisera, sin intellektuella förmåga och sin förmåga att fungera socialt.

Hjälpmedel ska vara en integrerad del i habilitering/rehabilitering av barn/ungdom med funktionsnedsättning.

Inom ramen för landstingets ansvar faller att vid behov individuellt anpassa hjälpmedel för barnets behov.

Det kan ibland bli aktuellt att förskriva två likadana hjälpmedel när man regelbundet vistas på två ställen t ex hem och skola, delad vårdnad och periodvis vistelse i familjehem (dubbelutrustning). Förskrivning av dubbelutrustning kan komma i fråga för stora tunga hjälpmedel och där transporten mellan de olika platserna inte går att lösa. Vid mycket speciella förhållanden kan det finnas behov av trippelutrustning, då ska hjälpmedelskonsulent kontaktas innan förskrivning.

Hjälpmedel till föräldrar med funktionsnedsättning

Hjälpmedel kan förskrivas till föräldrar med funktionsnedsättning för att underlätta eller möjliggöra skötseln av det egna barnet. Om produkter på den öppna marknaden inte tillgodoser behovet kontaktas hjälpmedelskonsulent.

Hjälpmedel i förskola och skola

Överenskommelse har träffats mellan Norrbottens läns landsting och kommunerna i Norrbottens län. Ansvarsfördelning och definitioner bygger på slutsatserna i rapporten Vems är ansvaret för hjälpmedel i skolan?, Hjälpmedelsinstitutet (HI) 2008.

Överenskommelsen omfattar de pedagogiska verksamheter som kommunerna är huvudman för: Förskola Förskoleklass Grundskola Obligatorisk särskola Gymnasieskola Gymnasiesärskola

Utrustning, pedagogiska hjälpmedel och läromedel ansvarar kommunerna för. Personliga hjälpmedel ansvarar landstinget för. Personliga hjälpmedel är kompensering för en funktionsnedsättning och alltid utprovade till en viss patient. För vuxna personer över 18 år gäller Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013.

Hjälpmedel till elever på Riksgymnasiet

Hemlandstinget har kostnadsansvar för personliga hjälpmedel till elever på Riksgymnasiet.

I god tid före skolstart bör förskrivare i NLL i samråd med Riksgymnasiet gå igenom elevens hjälpmedelsbehov. Hjälpmedlen utprovade och förskrivs på hemorten före skolstart och eleven tar med hjälpmedlen till skolorten.

Om nytt hjälpmedelsbehov aktualiseras efter skolstarten tar förskrivare på skolorten kontakt med hemlandstinget för samråd. Av praktiska skäl bör utprovning och förskrivning göras av skolortens förskrivare som då även har uppföljningsansvaret. Skolortens förskrivare skickar beställningen till hemlandstinget som levererar till skolorten. Hemlandstingets tar kostnadsansvaret. För vuxna personer över 18 år gäller Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013.

Om eleven vid skollov önskar ta med hjälpmedel till hemorten ansvarar eleven själv för detta och tar även kostnaden för transporten.

Service av hjälpmedel under pågående termin sköts på skolorten. Kontakt tas med hemortens förskrivare om servicen medför en kostnad för hemlandstinget. Reparation av hyrda hjälpmedel debiteras Länservice.

Förskrivning från specialistenhet

Hörhjälpmedel och hörseltekniska hjälpmedel

Hörseltekniska hjälpmedel kan endast förskrivas till den hörselskadades permanenta bostad. Om en patient tappar bort ett hörhjälpmedel eller det förstörs på grund av oaksamhet från patientens sida gäller att landstinget tillhandahåller ett nytt hjälpmedel under förutsättning att patienten ersätter landstinget med hjälpmedlets restvärde.

Synhjälpmedel

Synhjälpmedel kan endast förskrivas till den synskadades permanenta bostad. Om en patient tappar bort ett hjälpmedel eller det förstörs på grund av oaksamhet från patientens sida gäller att landstinget tillhandahåller ett nytt hjälpmedel under förutsättning att patienten ersätter landstinget med hjälpmedlets restvärde.

Särskilda förhållanden

Riksavtal för utomlänsvård

Enligt Riksavtal för utomlänsvård (giltighet fr.o.m. den 1 maj 2011), gäller följande för hjälpmedel:

Ett vårdlandsting kan förskriva och utlämna vissa hjälpmedel till en utomlänspatient vid besök i landstinget om kostnaden understiger angivet belopp i förteckning E. I dessa fall tillämpar vårdlandstinget sitt eget regelverk. Ambitionen är att underlätta för personer med funktionsnedsättning att få sina behov av olika hjälpmedel tillgodosedda för att därmed kunna leva ett normalt liv även vid besök i annat landsting. Detta gäller både vid akuta behov och icke akuta när personer med funktionsnedsättning behöver låna vissa hjälpmedel.

Uppgår kostnaden till mer än som anges i förteckning E ska samrådet ske med hemlandstinget/kommunen för att vårdlandstinget även i dessa fall ska ha rätt till ersättning.

Om ett hjälpmedel kräver någon form av installation, avancerad service och underhåll som kräver produktspecifik kompetens eller måste anpassas till berörd persons bostadsförhållanden etc. ska det förskrivas och betalas av den funktionshindrades hemlandsting/kommun. Detta landsting/kommun äger hjälpmedlet. Lokala varianter vad gäller att hyra hjälpmedel kan förekomma.

Hjälpmedel ska förskrivas efter samråd med patientens hemlandsting/kommun om kostnaden beräknas överstiga 10 000 kr. (Förteckning E f.r.o.m. den 1 maj 2011 t.o.m. 31 december 2013). För Norra Regionen gäller regional prislista 16 341 kr.

Information till förskrivare vid utomlänsvård

Kontakta hjälpmedelskonsulent för tolkning av riksavtalet. Observera att dubbelförskrivning av hjälpmedel endast kan ske i undantagsfall.

Hjälpmedelsanvändare som är bosatt i Norrbotten och besöker annat landsting

Huvudprincipen är att personen tar med sina hjälpmedel vid besök i annat landsting. Är detta inte möjligt ska hjälpmedelsanvändaren i god tid innan resan kontakta sin förskrivare på hemorten som undersöker möjligheten att låna hjälpmedel på besöksorten. Förskrivaren ska kontakta hjälpmedelskonsulent inom NLL för rådgivning. Hjälpmedelskostnaden debiteras förskrivarens kostnadsställe.

Hjälpmedelsanvändare som är bosatt i annat landsting och besöker Norrbotten

Huvudprincipen är att personen tar med sig sina hjälpmedel från hemlandstinget. Är det inte möjligt kan hemlandstinget hyra/köpa hjälpmedlet från Länservice under vistelsen i Norrbottens län. Hjälpmedel kan även förskrivas enligt Riksavtal för utomlänsvård.

Hjälpmedelsanvändare som är bosatt i Norrbotten och besöker annan ort inom länet

Huvudprincipen är att personen tar med sig sina hjälpmedel vid besök inom länet. Är detta inte möjligt ska hjälpmedelsanvändaren i god tid innan resan kontakta sin förskrivare som undersöker möjligheten att låna hjälpmedel på besöksorten. Förskrivaren ska kontakta hjälpmedelskonsulent inom NLL för rådgivning.

Hjälpmedelsanvändare som är bosatt i kommunernas särskilda boendeformer och besöker närstående

Patient som bor i kommunernas särskilda boendeformer och besöker närstående ska precis som övriga bosatta i länet ta med sig sina hjälpmedel vid besök. Är inte det möjligt ska patienten i god tid innan besöket kontakta sin förskrivare som undersöker möjligheten att låna hjälpmedel på besöksorten. Vid behov kan förskrivaren kontakta hjälpmedelskonsulent för rådgivning.

Dubbelutrustning av hjälpmedel som fyller samma funktion kan endast förskrivas i undantagsfall. Särskilda omständigheter behandlas i Länshjälpmedelsgruppen.

Hjälpmedel till fritidsbostad är personens eget ansvar och kan inte förskrivas.

Motivering: Förtydligande. Ingen ändring.

Hjälpmedel till fritidsbostad

Hjälpmedel till fritidsbostad är personens eget ansvar och kan inte förskrivas.

Hyra av hjälpmedel för privatpersoner

Det är möjligt för privatpersoner att själv hyra vissa enklare hjälpmedel för tillfälligt behov från Länservice. Se Hjälpmedelsportalen.

Personer som flyttar inom länet

Då en person flyttar inom länet tar han/hon med sig sina hjälpmedel. Personen ansvarar själv för flytt av hjälpmedel. Hjälpmedelsanvändaren ska kontakta sin förskrivare och meddela den förestående flyttningen. Förskrivaren överrapporterar de aktuella hjälpmedlen och uppföljningsansvaret till den nya förskrivaren. Betalningsansvaret flyttas över till mottagande enhet.

Personer som flyttar till länet

Se särskild rutinbeskrivning (Flytt ärenden till och från länet) på Hjälpmedelsportalen.

Personer som flyttar till annat län

Då en person flyttar från Norrbotten ska personen kontakta sin förskrivare. Förskrivaren kan samråda med hjälpmedelskonsulent. Huvudprincipen är att endast nödvändiga hjälpmedel tas med. Äganderätten för de hjälpmedel som får medföras tillfaller patientens nya landsting/kommun (motsvarande) med krav på ekonomisk ersättning. Se särskild rutinbeskrivning (Flytt ärenden till och från länet) på Hjälpmedelsportalen.

Hjälpmedel till svensk medborgare bosatt i utlandet och vid vistelse utomlands

~~Svenska medborgare, som är bosatta utomlands, men som var bosatta inom länet vid utflyttningen, kan få hjälpmedel förskrivna i samband med personligt besök hos ansvarig förskrivare.~~

Svenska medborgare som är folkbokförda och bosatta i Sverige men vistas utomlands kan få hjälpmedel förskrivna i samband med personligt besök hos ansvarig förskrivare. Kostnadsansvaret stannar hos vårdgivaren. Kostnader som uppkommer i samband med att hjälpmedel transporteras till/från, eller används i utlandet ersätts inte av vårdgivaren. Hjälpmedel som kräver fortlöpande teknisk service kan inte förskrivas för användning utomlands. Detta gäller även hjälpmedel som kräver någon form av montering i bostad eller dylikt.

Förskrivning och utlämning av hjälpmedel till utlandssvensk i samband med vård för akut sjukdom eller skada som uppkommit under vistelsen här i landet sker genom det vårdgivande sjukhusets försorg. En patient som är berättigad till nödvändig vård, betalar till landstinget samma vårdavgifter som personer som är bosatta i Sverige. Patienten omfattas därmed också av högkostnadsskyddet i hälso- och sjukvårdslagen. De pensionärer med svensk pension som är bosatta i ett annat EU-land och som reser till Sverige har rätt till all vård till vanlig patientavgift. Deras svenska EU-kort gäller inte i Sverige, utan de ska uppvisa intyg från Svenska Försäkringskassan vid vårdtillfället. Kostnaden för denna vård ska faktureras Försäkringskassan Gotland. Pensionärer som är bosatta i Island, Liechtenstein, Norge eller Schweiz använder sitt utländska EU-kort för att intyga rätten till nödvändig vård vid tillfällig vistelse i Sverige. Med pension avses bl.a. inkomst-, tilläggs- och premiepension samt sjuk- eller aktivitetsersättning.

Staten har kostnadsansvaret för utlandsvård som ges till personer som inte är folkbokförda eller kvarskrivna i Sverige, exempelvis utlandsboende pensionärer som har sin huvudsakliga pension från Sverige.

Hjälpmedel till utländsk medborgare bosatt och/eller arbetar i Sverige

Utländska medborgare med uppehållstillstånd längre tid än ett år och stadigvarande bosättning inom Norrbottens län får hjälpmedel förskrivna enligt de regler som gäller för bosatta svenska medborgare. Ansvarig vårdgivare är kostnadsansvarig för förskrivna hjälpmedel.

En person som är bosatt i ett annat EU/EES-land och arbetar i Sverige har rätt till hjälpmedel på samma sätt som om den vore bosatt här. Försäkringskassan ersätter vårdgivaren om personen är registrerad i försäkringskassan eller har rätt att registreras.

Landstinget: Information finns att läsa i avgiftshandboken.

Kommunerna: Se respektive kommuns regelverk.

Hjälpmedel till utländsk medborgare på tillfälligt besök

Utländska medborgare på tillfälligt besök är inte berättigade till att kostnadsfritt låna hjälpmedel. En person som tillfälligt vistas i Sverige och kan visa upp EU-kortet har rätt till sådana hjälpmedel som bedöms nödvändiga.

Landstinget: Information finns att läsa i avgiftshandboken.

Kommunerna: Se respektive kommuns regelverk.

Hjälpmedel till asylsökande och flyktingar

Enligt Hälso- och sjukvårdslagen 3b och 18b §§ ska landstinget och kommunerna erbjuda rehabilitering, rehabilitering, hjälpmedel då personen blivit bosatt inom länet.

Landstinget är skyldig att erbjuda sjukvård till asylsökande och flyktingar som vistas i landet utan att vara bosatta om de omedelbart behöver sådan. Det är den vårdansvarige läkaren som utifrån förutsättningarna i det enskilda fallet bedömer om omedelbar vård eller vård som inte kan anstå föreligger. Omedelbar vård eller vård som inte kan anstå kan vid behov vara lån av rullstol eller andra hjälpmedel.

Asylsökande och andra utländska medborgare som sökt uppehållstillstånd för bosättning i Sverige är inte folkbokförda här och landstingen har begränsad skyldighet att erbjuda hälso- och sjukvård till dessa, samt mot övriga personer som vistas i Sverige. När utlänningar fått uppehållstillstånd och tagits emot i en kommun och folkbokförts där har emellertid landstinget/kommunerna samma skyldigheter mot dem som mot övriga personer bosatta i landet.

Asylsökande barn under 18 år har rätt till samma hälso- och sjukvård som barn som är bosatta i Sverige. Ett barn med funktionshinder bör få sådan hjälp att funktionshindret underlättas, t ex rehabilitering, rehabilitering och hjälpmedel.

Asyl- och flyktingsjukvård i Norrbottens läns landsting

Division primärvård ansvarar för flyktingverksamheten. Rekommendation och utprovning av lämpligt hjälpmedel kan göras av landstingets förskrivare. Kostnaderna betalas centralt av primärvården.

Mer information finns att läsa på primärvårdens informations sida.

Utrustning

Hjälpmedel som används som utrustning i verksamheten betraktas inte som personliga hjälpmedel. Dessa produkter är verksamhetens ansvar.

Utlåning av hjälpmedel till annan person.

Hjälpmedel är förskrivet efter individuell behovsbedömning och kan inte lånas ut till annan patient på grund av säkerhetsskäl.

Återlämning av hjälpmedel

Förskrivna hjälpmedel ska återlämnas så snart behovet upphört. Återlämning sker i samråd med patient och/eller anhörig/personal. De hjälpmedel som återlämnas ska vara rengjorda. Se Länservice rutiner.

14 OKTOBER 2013